

DOPORUČENÍ

KOMISE

DOPORUČENÍ KOMISE

ze dne 30. dubna 2009

o politice odměňování v odvětví finančních služeb

(Text s významem pro EHP)

(2009/384/ES)

KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ,

s ohledem na Smlouvu o založení Evropského společenství, a zejména na druhou odrážku článku 211 této smlouvy,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Nadměrné riskování v odvětví finančních služeb a zejména v bankách a investičních společnostech přispělo k selhání finančních společností a systémovým problémům ve finančním sektoru v členských státech i po celém světě. Tyto problémy se rozšířily na zbytek hospodářství a přinášejí s sebou vysoké náklady pro společnost.
- (2) I když nejde o hlavní příčinu finanční krize, která se rozvinula v letech 2007 a 2008, panuje obecná shoda, že nevhodné postupy odměňování v odvětví finančních služeb vedly k nadměrnému riskování, a přispěly tak k významným ztrátám velkých finančních společností.
- (3) Přístup k odměňování ve velké části odvětví finančních služeb naprosto neodpovídal zásadám efektivního a řádného řízení rizik. Tento přístup odměňoval spíše krátkodobý zisk a pobízel pracovníky k nepřiměřeně rizikovým aktivitám, které přinášely krátkodobě vyšší zisk a vystavovaly finanční společnosti vyšším potenciálním ztrátám v delším období.
- (4) Kdyby systémy řízení rizik a kontroly byly dostatečně silné a účinné, odrážely by pobídky k riskování v podstatě míru tolerance rizika dané finanční společností. Jenže každý systém řízení rizika a kontroly má svá omezení a, jak ukázala finanční krize, nemusí správně reagovat na rizika vytvářená nevhodnými pobíd-

kami, a to z důvodu rostoucí složitosti rizik a rozmanitosti způsobů, jimiž lze rizika podstupovat. Následkem toho je, že běžné funkční oddělení provozních jednotek od pracovníků odpovídajících za systémy řízení rizika a kontroly je sice nezbytné, ale již nepostačující.

- (5) Vytvoření vhodných pobídek přímo v rámci systému odměňování by mělo snížit zatížení systému řízení rizik a zvýšit pravděpodobnost, že se tyto systémy stanou účinnými. Proto je třeba vytyčit základní zásady řádné politiky odměňování.
- (6) Vzhledem ke konkurenčním tlakům v odvětví finančních služeb a skutečnosti, že mnoho finančních společností působí na přeshraničním základě, je důležité zajistit, aby zásady řádného odměňování byly uplatňovány v členských státech jednotně. Uznává se nicméně, že k tomu, aby zásady řádného odměňování byly účinnější, by musely být prováděny po celém světě a musely by být prováděny jednotně.
- (7) Ve svém sdělení pro jarní zasedání Evropské rady „Urychlit oživení evropské ekonomiky“⁽¹⁾ Komise nastínila svůj plán obnovit a zachovat stabilní a spolehlivý finanční systém. Komise zejména oznámila, že bude předloženo nové doporučení o odměňování v odvětví finančních služeb s cílem zlepšit řízení rizik ve finančních společnostech a přizpůsobit platové pobídky udržitelným výsledkům.
- (8) Toto doporučení vytyčuje obecné zásady vztahující se na politiku odměňování v odvětví finančních služeb a mělo by se vztahovat na všechny finanční společnosti působící v odvětví finančních služeb.

⁽¹⁾ KOM(2009) 114.

- (9) Tyto obecné zásady se mohou některých typů finančních společností dotýkat více, jiných méně, a to v závislosti na existujících předpisech a zavedených postupech v odvětví finančních služeb. Tyto zásady by se měly uplatňovat současně s pravidly nebo nařízeními upravujícími jednotlivé finanční sektory. Zejména by neměly upravovat poplatky a provize přijaté zprostředkovateli a externími poskytovateli služeb v případě externě zadávaných činností, neboť postupy odměňování týkající se těchto poplatků a provizí již částečně upravují zvláštní režimy, zejména směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/39/ES ze dne 21. dubna 2004 o trzích finančních nástrojů⁽¹⁾ a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/92/ES ze dne 9. prosince 2002 o zprostředkování pojištění⁽²⁾. Tímto doporučením dále nejsou dotčena případná práva sociálních partnerů v kolektivním vyjednávání.
- (10) Pokud jde o finanční společnosti, jejichž akcie jsou v jednom nebo více členských státech přijaty k obchodování na regulovaném trhu ve smyslu směrnice 2004/39/ES, toto doporučení se použije souběžně s doporučením Komise 2004/913/ES ze dne 14. prosince 2004 o podpoře vhodného systému odměňování členů správních orgánů společností kótovaných na burze⁽³⁾ a doporučením Komise 2009/385/ES ze dne 30. dubna 2009, kterým se doplňují doporučení 2004/913/ES a 2005/162/ES, pokud jde o systém odměňování členů správních orgánů společností kótovaných na burze⁽⁴⁾ a navíc k těmto doporučením.
- (11) Politika odměňování v konkrétní finanční společnosti by měla být vázána také na velikost dané finanční společnosti a rovněž na charakter a složitost jejích činností.
- (12) Měla by být přijata politika odměňování zaměřená na riziko, která respektuje zásady účinného řízení rizik a nezpůsobuje nadměrné vystavení riziku.
- (13) Politika odměňování by měla pokrývat ty kategorie pracovníků, jejichž pracovní činnosti mají podstatný dopad na rizikový profil dané finanční společnosti. V souvislosti s odměňováním těchto kategorií pracovníků by měla být přijata zvláštní opatření s cílem neposkytovat pobídky k nadměrnému riskování.
- (14) Cílem politiky odměňování by mělo být sladění osobních cílů pracovníků s dlouhodobými zájmy dané finanční společnosti. Stanovení výkonnostních složek odměny by mělo vycházet z dlouhodobějších výsledků a zohledňovat budoucí rizika spojená s těmito výsledky.
- Posuzování výsledků by mělo být prováděno na víceletém základě, například v horizontu tří až pěti let, aby se zajistilo, že proces posouzení bude založen na dlouhodobějších výsledcích a že skutečně vyplacené výkonnostní složky odměny budou rovnoměrně rozloženy na celý hospodářský cyklus společnosti.
- (15) Finanční společnosti by navíc měly mít možnost žádat zpět proměnlivé složky odměny, které byly vyplaceny na základě údajů, o nichž se ukázalo, že byly zjevně nesprávně uvedeny.
- (16) Obecnou zásadou je, že smluvní platby spojené s předčasným ukončením smlouvy by neměly být odměnou za selhání. V případě členů správních orgánů kótovaných finančních společností by se měla použít zvláštní ustanovení o výplatách odstupného stanovená v doporučení Komise 2009/385/ES.
- (17) Aby politika odměňování byla ve shodě s cíli, podnikatelskou strategií, hodnotami a dlouhodobými zájmy finanční instituce, mělo by se přihlídnout nejen k finančním výsledkům, ale i k dalším činitelům, například dodržování systémů a kontrol finanční instituce, a rovněž k dodržování norem upravujících vztahy se zákazníky a investory.
- (18) Nezbytným předpokladem pro to, aby politika odměňování měla silný základ, je účinné řízení a správa společnosti. Rozhodovací proces týkající se politiky odměňování ve finanční instituci by měl být interně transparentní a měl by být koncipován tak, aby se předešlo střetům zájmů a zajistila se nezávislost příslušných osob.
- (19) Řídící orgán finanční společnosti by měl nést konečnou odpovědnost za zavedení politiky odměňování pro celou finanční společnost a za sledování jejího provádění. Za účelem zajištění potřebné odbornosti by měli být do tohoto procesu zapojeni pracovníci v kontrolních funkcích a případně útvary lidských zdrojů a odborníci na tuto problematiku. Pracovníci v kontrolních funkcích by měli být zapojeni zejména také do utváření a vyhodnocování politiky odměňování a měli by být vhodně odměňováni tak, aby tato práce byla zajímavá pro kvalifikované osoby a aby byla zajištěna jejich nezávislost na kontrolovaných podnikatelských jednotkách. Statutární auditor by měl, v mezích svých aktuálních informačních povinností, podat zprávu o podstatných slabínách zjištěných hodnocením dodržování politiky odměňování správní nebo dozorčí radě nebo výboru pro audit.

(1) Úř. věst. L 145, 30.4.2004, s. 1.

(2) Úř. věst. L 9, 15.1.2003, s. 3.

(3) Úř. věst. L 385, 29.12.2004, s. 55.

(4) Viz strana 28 v tomto čísle Úředního věstníku.

- (20) Je pravděpodobnější, že kontrola koncepce a provádění politiky odměňování bude účinná, pokud subjekty, které jsou na fungování finanční společnosti zainteresovány, případně včetně zástupců zaměstnanců, budou řádně informovány o procesu vytváření a sledování politiky odměňování a zapojeny do tohoto procesu. Za tímto účelem by měly finanční společnosti zpřístupňovat příslušné informace svým zainteresovaným subjektům.
- (21) Provádění zásad stanovených v tomto doporučení by mělo být posíleno posouzením orgány dohledu na vnitrostátní úrovni. Celkové posouzení zdraví finanční společnosti orgány dohledu by proto mělo zahrnovat posouzení shody politiky odměňování ve finanční instituci se zásadami stanovenými v tomto doporučení.
- (22) Členské státy by měly zajistit, aby se na pobočky finančních společností, které mají sídlo nebo centrálu ve třetí zemi a které provozují činnost na území členského státu, vztahovaly obdobné zásady pro odměňování, jaké se vztahují na finanční podniky, které mají sídlo nebo centrálu na území členského státu.
- (23) Toto doporučení by se mělo použít, aniž jsou dotčena opatření, která mohou přijmout členské státy pro oblast politiky odměňování ve finančních společnostech, které využívají státní pomoc.
- (24) Oznámení opatření přijatých členskými státy na základě tohoto doporučení by mělo obsahovat jasnou lhůtu, v níž mají finanční společnosti přijmout politiku odměňování vyhovující zásadám stanoveným v tomto doporučení.
- 1.3 Při přijímání opatření k zajištění toho, aby finanční společnosti prováděly tyto zásady, by členské státy měly přihlídnout k charakteru, velikosti a rovněž konkrétní oblasti působnosti činností daných finančních společností.
- 1.4 Členské státy by měly uplatňovat zásady obsažené v oddílech II, III a IV na finanční společnosti na individuálním a na konsolidovaném základě. Zásady řádného odměňování by měly být na úrovni skupiny uplatňovány na mateřskou společnost a její dceřiné společnosti, včetně těch, které jsou zřízeny v extraterritoriálních finančních centrech.
- 1.5 Toto doporučení se nevztahuje na poplatky a provize přijaté zprostředkovateli a externími poskytovateli služeb v případě externě zadávaných činností.
2. *Definice pro účely tohoto doporučení*
- 2.1 „Finanční společností“ se rozumí jakýkoli podnik, bez ohledu na svou právní formu a na to, zda podléhá regulaci či nikoli, který v rámci svých aktivit provádí tyto činnosti:
- a) přijímá vklady a jiné vratné finanční prostředky;
 - b) poskytuje investiční služby a/nebo provádí investiční činnosti ve smyslu směrnice 2004/39/ES;
 - c) provozuje činnost v oblasti pojištění nebo zajištění;
 - d) vykonává podnikatelské činnosti podobné činnostem popsaným v písmenu a), b) nebo c).

DOPORUČUJE:

ODDÍL I

Působnost a definice

1. Působnost

- 1.1 Členské státy by měly zajistit, aby se zásady obsažené v oddílech II, III a IV vztahovaly na všechny finanční společnosti, které mají sídlo jejich na území.
- 1.2 Členské státy by měly zajistit, aby se zásady obsažené v oddílech II, III a IV vztahovaly na odměňování těch kategorií pracovníků, jejichž pracovní činnosti mají podstatný dopad na rizikový profil dané finanční společnosti.

- 2.2 „Členem správního orgánu“ se rozumí jakýkoli člen správních, řídicích nebo dozorčích orgánů finančních společností.
- 2.3 „Pracovníky v kontrolních funkcích“ se rozumí pracovníci ve funkcích řízení rizika, vnitřní kontroly a podobných funkcích ve finanční společnosti.
- 2.4 „Proměnlivou složkou odměny“ se rozumí část nároku na odměnu, která je udělována na základě výkonnostních kritérií, včetně prémie.

Mezi finanční společnosti se řadí mimo jiné úvěrové instituce, investiční společnosti, pojišťovny a zajišťovny, penzijní fondy a systémy kolektivního investování.

ODDÍL II**Politika odměňování****3. Obecně**

3.1 Členské státy by měly zajistit, aby finanční společnosti vytvořily, zavedly a udržovaly politiku odměňování, která respektuje a podporuje zásady řádného a účinného řízení rizik a nezpůsobuje nadměrné vystavení riziku.

3.2 Politika odměňování by měla být ve shodě s podnikatelskou strategií, cíli, hodnotami a dlouhodobými zájmy finanční společnosti, například perspektivou udržitelného růstu, a měla by respektovat zásady týkající se ochrany zákazníků a investorů při poskytování služeb.

4. Pravidla pro strukturu odměň

4.1 Obsahuje-li odměna proměnlivou složku nebo prémii, měla by politika odměňování upravovat vhodný poměr stálé a proměnlivé složky odměny. Tento vhodný poměr složek odměny se může lišit podle pracovníků, tržních podmínek a zvláštních souvislostí, v nichž daná finanční společnost působí. Členské státy by měly zajistit, aby politika odměňování ve finanční společnosti stanovila horní hranici proměnlivé složky odměny.

4.2 Stálá složka odměny by měla tvořit dostatečně velkou část celkové odměny, která finanční společnosti umožní pracovat s dostatečně flexibilním systémem premií. Finanční společnost by měla mít zejména možnost zcela nebo částečně odepřít prémii v případě, že dotyčná osoba, podnikatelská jednotka nebo finanční společnost neplní výkonnostní kritéria. Finanční společnost by rovněž měla mít právo odepřít prémii v případě, že dojde k podstatnému zhoršení její situace, zejména tehdy, kdy již nelze předpokládat, že bude schopna fungovat i v budoucnu.

4.3 Je-li přiznána výrazná prémie, velká část této premie by měla být na určitou minimální dobu odložena. Výše odložené části premie by měla být stanovena podle poměru celkové částky premie k celkové částce odměny.

4.4 Odložená část premie by měla odrážet zbývající rizika spojená s výsledkem, na nějž je prémie vázána; může mít formu vlastního kapitálu, opcí, hotovosti nebo jiných prostředků, jejichž výplata je na příslušnou dobu odložena.

Měřítka budoucích výsledků, na něž je odložená složka vázána, by měla být upravena o riziko podle bodu 5.

4.5 Smluvní platby spojené s předčasným ukončením smlouvy by měly být vázány na výsledky dosažené v průběhu doby a měly by být koncipovány tak, aby nebyly odměnou za selhání.

4.6 Členské státy by měly zajistit, aby správní nebo dozorčí rada finanční společnosti mohla od zaměstnanců požadovat navrácení celé premie nebo části premií, které byly přiznány na základě údajů o výsledcích, o nichž se následně ukázalo, že byly zjevně nesprávně uvedeny.

4.7 Pravidla pro strukturu odměň by měla být s průběhem doby aktualizována, aby se zajistilo, že se budou vyvíjet podle měnící se situace dané finanční společnosti.

5. Měření výsledků

5.1 Je-li odměna vázána na výsledky, měla by být její celková částka založena na kombinaci posouzení výsledků daného jednotlivce a provozní jednotky a posouzení celkových výsledků finanční společnosti.

5.2 Posuzování výsledků by mělo být prováděno na víceletém základě, aby se zajistilo, že proces posouzení bude založen na dlouhodobých výsledcích a že skutečně vyplacené prémie budou rovnoměrně rozloženy na celý hospodářský cyklus společnosti.

5.3 Měření výsledků jako základ pro prémii nebo premiové fondy by mělo zahrnovat úpravu o současná a budoucí rizika spojená se základní výkonností a mělo by zohledňovat náklady použitého kapitálu a potřebnou likviditu.

5.4 Při stanovování výsledků jednotlivce by se mělo přihlížet i ke kritériím jiného než finančního charakteru, například k dodržování interních pravidel a postupů a rovněž k dodržování norem upravujících vztahy se zákazníky a investory.

6. Řízení a správa

6.1 Politika odměňování by měla obsahovat opatření zamezující střetům zájmů. Postupy pro stanovování odměň ve finanční společnosti by měly být jasné a zdokumentované a měly by být interně transparentní.

- 6.2 Odměnu členů správních orgánů by měla stanovit správní nebo dozorčí rada. Správní nebo dozorčí rada by navíc měla stanovit obecné zásady pro politiku odměňování ve finanční společnosti a zodpovídat za její dodržování.
- 6.3 Do vytváření politiky odměňování by také měli být zapojeni pracovníci v kontrolních funkcích a případně útvary lidských zdrojů a externí odborníci.
- 6.4 Členové správní nebo dozorčí rady odpovědní za politiku odměňování a členové výborů pro odměňování a pracovníci, kteří se podílejí na vytváření a plnění politiky odměňování, by měli mít odpovídající odborné zkušenosti a funkční nezávislost na provozních jednotkách, které kontrolují, díky čemuž by měli mít možnost utvořit si nezávislý úsudek o vhodnosti politiky odměňování, včetně důsledků týkajících se rizika a řízení rizik.
- 6.5 Aniž je dotčena celková odpovědnost správní nebo dozorčí rady podle bodu 6.2, mělo by být dodržování politiky odměňování podrobena nejméně jednou ročně centrální a nezávislé interní kontrole pracovníky v kontrolních funkcích s cílem ujistit se, zda jsou dodržována pravidla a postupy stanovené správní nebo dozorčí radou. Pracovníci v kontrolních funkcích by měli oznámit výsledek této kontroly správní nebo dozorčí radě.
- 6.6 Pracovníci zapojení do procesů kontroly by měli být nezávislí na provozní jednotce, na niž dohlížejí, měli by mít odpovídající pravomoc a měli by být odměňováni podle míry plnění cílů jim vytyčených, nezávisle na výsledcích podnikatelských jednotek, které kontrolují. Zejména odměna za funkci pojistného matematika a odměna odpovědného pojistného matematika v pojišťovnách nebo zajišťovnách by měla být úměrná jeho úloze v pojišťovně nebo zajišťovně, a nikoli výsledkům dané pojišťovny nebo zajišťovny.
- 6.7 Obecné zásady politiky odměňování by měly být přístupné pracovníkům, na něž se vztahují. Tito pracovníci by měli být předem seznámeni s kritérii, která se budou používat při stanovování jejich odměny, a s procesem hodnocení. Proces hodnocení a politika odměňování by měly být náležitě zdokumentovány a měly by být pro dané pracovníky transparentní.

ODDÍL III

Uveřejňování

7. Aniž jsou dotčena ustanovení o důvěrnosti a ochraně údajů, měla by finanční společnost jasným

a srozumitelným způsobem zpřístupňovat příslušným zainteresovaným subjektům příslušné informace o politice odměňování dle oddílu II a případné aktualizované informace v případě změn. Zpřístupňování může být prováděno formou samostatného prohlášení o politice odměňování, pravidelného zveřejňování informací v roční účetní uzávěrce nebo jakýmkoli jiným způsobem.

8. Měly by se zpřístupňovat tyto informace:

a) informace o rozhodovacím procesu použitým pro stanovení politiky odměňování, včetně případných informací o složení a funkci výboru pro odměňování, jména externího poradce, jehož služby byly využity při stanovení politiky odměňování, a úlohy příslušných zainteresovaných subjektů;

b) informace o vazbě mezi odměnou a výsledky;

c) informace o kritériích používaných k měření výsledků a úpravě o riziko;

d) informace o výkonnostních kritériích, na nichž je založeno přiznání nároku na akcie, opce nebo proměnlivé složky odměny;

e) hlavní parametry a zdůvodnění případných ročních premii a dalších nepeněžních dávek.

9. Při stanovování rozsahu informací, které by měly být zpřístupňovány, by členské státy měly přihlídnout k charakteru, velikosti a rovněž konkrétní oblasti působnosti činností dané finanční společností.

ODDÍL IV

Dohled

10. Členské státy by měly zajistit, aby příslušné orgány při sledování toho, jak jsou dodržovány zásady obsažené v oddílech II a III, zohledňovaly velikost finanční společnosti a charakter a složitost jejích činností.

11. Členské státy by měly zajistit, aby finanční společnosti byly schopny oznámit politiku odměňování dle tohoto doporučení a shodu se zásadami stanovenými v tomto doporučení svým příslušným orgánům ve formě vhodně aktualizovaného prohlášení o politice odměňování.

12. Členské státy by měly zajistit, aby příslušné orgány mohly požádat o přístup ke všem informacím, které potřebují ke zhodnocení, nakolik jsou dodržovány zásady obsažené v oddílech II a III, a aby tento přístup získaly.

ODDÍL V

Závěrečná ustanovení

13. Členské státy se vyzývají, aby do 31. prosince 2009 přijaly nezbytná opatření pro podporu uplatňování tohoto doporučení a aby sdělily Komisi opatření přijatá na základě tohoto doporučení, čímž umožní Komisi důkladně sledovat situaci a na základě sledování zhodnotit potřebu dalších opatření.
14. Toto doporučení je určeno členskými státy.

V Bruselu dne 30. dubna 2009.

Za Komisi
Siim KALLAS
místopředseda
